

Trong th?c ti?n gi?i quy?t khi?u n?i, t? cáo hai lo?i ??n (v? vi?c) khi?u n?i và t? cáo ?ã ???c nêu khái ni?m c?ng nh? quy ??nh khá c? th? v? th?i h?n, th?i hi?u, và trình t?, th? t?c gi?i quy?t theo lu?t và các v?n b?n h??ng d?n th?c hi?n. Tuy nhiên, trong th?c ti?n gi?i quy?t khi?u n?i, t? cáo, c? quan qu?n lý còn phân ra 02 lo?i ??n (v? vi?c) khác ?ó là ??n (v? vi?c) ki?n ngh? và ph?n ánh.

- ?ây là nh?ng lo?i ??n (v? vi?c) phát sinh trong th?c ti?n (*th??ng chi?m t? l? t? 10 ??n 15%*) mà c? quan qu?n lý hành chính nhà n??c không th? x?p cùng v?i hai lo?i ??n (v? vi?c) khi?u n?i hay t? cáo b?i chúng có nh?ng tính ch?t và ???c ?i?m riêng. Có th? nói ??n (v? vi?c) ki?n ngh?, ph?n ánh là m?t kênh thông tin giúp nhà qu?n lý làm t?t h?n nhi?m v? c?a mình ??ng th?i nó th? hi?n quy?n làm ch? c?a nhân dân trong qu?n lý nhà n??c v? các l?nh v?c. Cho ??n nay ch?a có v?n b?n nào chính th?c nêu ra khái ni?m c?ng nh? quy ??nh v? trình t? th? t?c và th?i h?n, th?i hi?u gi?i quy?t các lo?i ??n (v? vi?c) này. Vì v?y, ch?a có s? th?ng nh?t gi?a các ??a ph??ng, m?i n?i có th? phân lo?i và x? lý khác nhau, làm h?n ch? nh?t ??nh ??n ch?t l??ng và k?t qu? c?a công tác gi?i quy?t khi?u n?i, t? cáo nói chung. Vi?c ??a ra khái ni?m c? b?n và quy ??nh c? th? v? trình t?, th? t?c gi?i quy?t 02 lo?i ??n nói trên trong v?n b?n pháp lu?t theo chúng tôi là r?t c?n thi?t. Tuy nhiên, vi?c phân ??nh tính ch?t và ???c ?i?m gi?ng nhau và khác nhau gi?a hai lo?i ??n này ?? nêu ra m?t khái ni?m c? th? ?ang s? là v??ng m?c nh?t hi?n nay ??i v?i các nhà làm lu?t và các nhà qu?n lý. Trong bày vi?t này chúng tôi xin m?nh d?n nêu ra m?t s? ý ki?n trao ??i trong vi?c ??a ra khái ni?m và ?? xu?t vi?c x? lý, gi?i quy?t 2 lo?i ??n (v? vi?c) nêu trên. R?t mong ???c s? quan tâm c?a b?n ???c.

I. KHÁI NI?M

1. V? Ki?n ngh?:

Là vi?c công dân ho?c t? ch?c ?? ngh? v?i cá nhân, ho?c c? quan qu?n lý hành chính nhà n??c có th?m quy?n c?n x? lý, ?i?u ch?nh, s?a ??i ho?c có các gi?i pháp, bi?n pháp và hình th?c qu?n lý, ?i?u hành m?t l?nh v?c chuyên môn nào ?ó ?ã ???c tri?n khai th?c hi?n trong quá trình qu?n lý hành chính nhà n??c; các gi?i pháp, bi?n pháp và hình th?c qu?n lý ?ó mà ch? th? ki?n ngh? cho r?ng s? không hi?u qu?, không phù h?p, không kh? thi, có th? gây ho?c ?ã gây h?u qu? x?u ??n ho?t ??ng bình th??ng và l?i ích h?p pháp c?a công dân, t? ch?c và t?p th?. Nh? v?y, quy?n và l?i ích h?p pháp b? ?nh h??ng x?u (*có th? b? thi?t h?i c? th? v? v?t*

ch? t) ? ?ây không nh?t thi?t là c?a chính ng??i ho?c t? ch?c ki?n ngh? mà có th? ?nh h??ng ??n l?i ích chung c?a nhi?u ng??i, c?a c?ng ??ng dân c? theo khu v?c ho?c c?a nhi?u c? quan, t? ch?c.

Nh? v?y, các gi?i pháp, bi?n pháp, và các hình th?c qu?n lý ?i?u hành m?t l?nh v?c chuyên môn nào ?ó gây h?u qu? ho?c có th? gây h?u qu? không t?t ??n quy?n, l?i ích h?p pháp và ho?t ??ng bình th??ng c?a công dân, t? ch?c, t?p th? là do ý chí ch? quan c?a ng??i và c? quan có th?m quy?n ban hành, ho?c tri?n khai th?c hi?n nh?m ??t ???c m?c ?ích qu?n lý. Các gi?i pháp, bi?n pháp và các hình th?c ?i?u hành b? ki?n ngh? ?ã ???c ban hành ho?c ?ã ???c tri?n khai trên th?c t?.

Ví d?: Nh?ng h?u qu? x?u ? ?ây do chính ng??i có th?m quy?n ho?c c? quan th?c thi nhi?m v? gây ra nh? vi?c tri?n khai th?c hi?n các d? án thu? ?i?n làm ?nh h??ng x?u ??n s?n xu?t, sinh ho?t và v?n hoá c?a khu v?c dân c? vùng h? l?u; các bi?n pháp tri?n khai th?c hi?n các ch??ng trình c?a Chính ph? ??i v?i ??ng bào các dân t?c thi?u s? còn có nh?ng m?t h?n ch?... V? vi?c ???c ki?n ngh? c?ng có th? xu?t phát t? vi?c ban hành các quy ??nh không phù h?p, không kh? thi c?a c? quan qu?n lý, có th? gây ra nh?ng h?u qu? không t?t trong các l?nh v?c c?a ??i s?ng xã h?i, nh? quy ??nh ph??ng ti?n xe máy mang bi?n s? ngo?i t?nh không ???c vào thành ph?...

2. V? ph?n ánh:

Là vi?c công dân, t? ch?c nêu lên và ?? xu?t v?i cá nhân, ??n v? có th?m quy?n xem xét, x? lý k?p th?i nh?ng s? vi?c phát sinh làm ?nh h??ng x?u ??n các ho?t ??ng bình th??ng ho?c gây thi?t h?i ??n l?i ích h?p pháp trong các l?nh v?c c?a ??i s?ng xã h?i c?a cá nhân, t? ch?c và t?p th?.

S? vi?c ???c ph?n ánh không nh?t thi?t do c? quan ho?c ng??i có th?m quy?n t?o nên mà có th? do nhi?u ??i t??ng gây nên, trong ?ó có th? có c? con ng??i, thiên nhiên và th?m chí c? ??ng v?t...

Ví d?:

- Nh?ng v? vi?c phát sinh có th? do con ng??i gây nên, nh? quá trình thi công công trình giao thông, m?t ??n v? sau khi thi công xong tuy?n ???ng ?ã b? l?i nhi?u v?t li?u d? th?a trên v?a hè, vi?c l?n chi?m lòng l? ???ng ?? kinh doanh, vi?c x? rác b?a bãi... làm c?n tr? giao thông, gây ?nh h??ng x?u ??n sinh ho?t, ?i l?i, kinh doanh buôn bán, c?nh quan và ô nhi?m môi tr??ng c?a khu v?c và các h? dân khu dân c?; tình tr?ng m?t khu dân c? nào ?ó có hi?n t??ng t?p

trung các ??i t??ng x?u nh? hút chích xì ke, ma túy.

- Có th? do thiên tai gây nên nh?: L? l?t c?u c?ng b? h?ng, gây ách t?c giao thông, m?a gió làm h?ng ???ng dây d?n ?i?n có th? gây nguy hi?m cho con ng??i...

- Có th? do ???ng v?t gây nên, nh? thú d? phá ho?i hoa màu, nhà c?a, gieo r?c d?ch b?nh...

3. ?i?m khác nhau c? b?n gi?a ??n ki?n ngh? và ph?n ánh:

- ??i v?i ??n ki?n ngh?, v? vi?c phát sinh ki?n ngh? ch? y?u do con ng??i, c? quan có th?m quy?n t?o nên và th??ng ?ã ???c các c? quan ch?c n?ng bi?t nh?ng ch?a có bi?n pháp kh?c ph?c ho?c ?ã kh?c ph?c nh?ng ch?a ??n n?i, ??n ch?n.

- ??i v?i ??n ph?n ánh, h?u h?t nh?ng v? vi?c phát sinh do công dân, t? ch?c phát hi?n và ph?n ánh v?i c? quan ch?c n?ng; và qua ph?n ánh c?a công dân, t? ch?c thì c? quan ch?c n?ng m?i n?m b?t ???c. V? vi?c phát sinh ph?n ánh có th? do con ng??i (*ch? th? qu?n lý*) ho?c do khách quan nh? thiên tai...gây ra.

II. TRÌNH T?, TH? T?C GI?I QUY?T

Do tính ch?t ??c thù c?a hai lo?i ??n ki?n ngh? và ph?n ánh nói trên, nên chúng ta không th? áp d?ng trình t?, th? t?c gi?i quy?t nh? ??i v?i ??n khi?u n?i, t? cáo.

Khi ?ã xác ??nh ???c ??n (*v? vi?c*) thu?c th?m quy?n gi?i quy?t c?a mình thì cá nhân, c? quan ph?i c?n c? n?i dung và tính ch?t t?ng v? vi?c ?? ?a ra các bi?n pháp gi?i quy?t phù h?p, k?p th?i, ?úng pháp lu?t. Chúng ta nên phân ra 02 lo?i nh? sau:

1. Nh?ng n?i dung v? vi?c ki?n ngh?, ph?n ánh mang tính s? v?, c?p thi?t:

T?p trung do khách quan gây nên nh? thiên tai, bão l?t làm c?u c?ng, ???ng sá b? h?ng, nhà c?a b? h? h?i... Nh?ng v? vi?c này ng??i và c? quan có trách nhi?m ch? c?n c? cán b? có chuyên môn ki?m tra c? th?; n?u th?y ?úng nh? s? vi?c ki?n ngh?, ph?n ánh thì có th? cho tri?n khai ngay các bi?n pháp nh? huy ???ng ph??ng ti?n k? thu?t, nhân công kh?c ph?c mà không c?n thi?t ph?i thành l?p ?oàn ki?m tra, thanh tra theo trình t? th? t?c

2. Nh?ng n?i dung v? vi?c c?n có th?i gian xác minh làm rõ:

?ây là nh?ng v? vi?c n?u ch? ki?m tra, xác minh trong

thời gian ngắn thì chưa thể xác định sự việc đúng hay sai, còn có thể gian xác minh, kiểm chứng, đánh giá mới rồi nên kết luận có thể, chính xác, như kiểm nghiệm hiệu quả, sự ảnh hưởng các biện pháp triển khai thực hiện một chương trình, một lĩnh vực chuyên môn nào đó; như phản ánh có hiện tượng buôn bán, hút chích ma túy ở một khu dân cư nào đó. Như vậy nội dung về việc nêu trên có quan quan lý hoặc cá nhân có trách nhiệm của thành lập các tổ chuyên môn, có thể có sự phối hợp của nhiều bộ phận chuyên môn, kiểm tra, xác minh có thể kết luận và đưa ra biện pháp gì quyết.

Theo chúng tôi, dù về việc kiểm nghiệm hay phản ánh ở trong trường hợp nào thì việc xem xét xử lý, giải quyết của thực hiện kịp thời, nhanh chóng, hiệu quả. Các biện pháp đưa ra để xem xét, giải quyết không nhất thiết phải theo một trình tự theo một cách nhất định, có quan, ngược lại có thể quy định của các tính chất, nội dung về việc đưa ra các giải pháp, biện pháp giải quyết phù hợp.

Tô Văn Huyền, Trưởng Trung tâm Luật Buôn Ma Thuột